

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:
Pre 1 an 18 frs., 1/2 an 9 frs., 1/4 an 4 frs. 50 cm.

Focea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericescă-politică.

Insertiuni

Un șir garmond:
odată 7 cr., a doua oră 6 cr., a treia oră 5 cr., și de fie care publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește focea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blași.

Anul III.

Blași 25 Februarie 1893.

Numărul 8.

La lucru.

Când în toamna trecută ministrul Wekerle s'a prezentat înaintea parlamentului cu programul său cunoscut, în care s'a cuprins și introducerea căsătoriei civile, s'a spus, că a făcut-o cu învoirea Monarchului. Și s'a mai spus, că Monarchul și-a dat învoirea la programul liberal al lui Wekerle, fiind că i-s'a spus, că populațiunea țerei este aceea, care dorește introducerea reformelor „liberale”, în special la căsătoriei civile.

De atunci și până astăzi multe s'au schimbat.

Proteste, ce din toate colțurile țerei s'au ridicat în contra plănilor reforme ale guvernului, dar mai ales în contra căsătoriei civile, au dat de gol pre consiliarii monarchului și deja amenințau cu răsturnarea guvernului și a programului său.

Agitațiunea produsă prin promisiunea guvernului a îmbrăcat o formă mai respicată în sinul membrilor bisericești catolice. Epistole pastorale au urmat una după cealaltă. Episcopatul catolic cu rară unanimitate a grăbit a intra pre credincioși în potruva pericolului, ce-l pregătesc guvernul credinței și familiei creștine-catolice.

Dar nici confesiunile creștine din patrie n'au rămas nepăsătoare. Nu numai neuniții, dar și protestanții se mișcă. Ce e drept, că alte sunt motivele lor

de ale catolicilor. Dar în sfârșit nici lor nu le vine la socotă introducerea căsătoriei civile.

Chiar și naționalitățile nemagare încep a se mișca. Ele, chiar și abstracție făcând dela considerații religioase, în proiectele bisericești ale guvernului vedu o nouă periclitare a individualității sale naționale. În special ce ne privește pre noi Români, constatăm cu bucurie, că și comitetul partidului național românesc se pregătesc a desfășura o opoziție față cu planurile celor dela putere.

Poate fi mirare, dacă în fața acestor mișcări generale de protest nici guvernul nu stă cu mâinile în sin? Și poate fi surprinzător, dacă și guvernul își ia refugiu la aceleași arme, de cari se folosesc adversarii lui?

Guvernul a câștigat învoirea Coronăi la prezentarea programului său sub cuvânt, că majoritatea locuitorilor țerei cere realizarea acelui program? Ce e deci mai firesc, decât ca guvernul să umble a câștiga pentru sine cu ori ce fel de mijloace opinia publică?

Guvernul a și apucat pre calea acesta. A dat înviațiunii organelor sale, comiților și vicecomiților, ca să provoace în adunările municipiilor aderințe la programul său bisericesc-politic.

Inviațiunile mai înalte își au efectul intenționat.

După comitatul Somogy au urmat deja mai multe comitate și municipii, cari votează rezoluțiuni de aprobare față cu programul bisericesc-politic al guvernului și în special față cu introducerea căsătoriei civile.

Mai mult. Comitatul Somogy a decis, să roge printr'o scrisoare circulară toate comitatele și municipiile din patrie, ca și ele din partea lor urmând esemplul comitatului Somogy să aprube programul bisericesc-politic al guvernului.

Etă dar inaugurarea agitațiunii oficiose. Scrisoarea circulară a comitatului Somogy va ajunge la pertractare în toate comitatele și municipiile țerei. Tote voru ave a se pronunța în proximele lor adunări de primăvară, dacă primesc sau nu programul bisericesc-politic al guvernului.

Este deci vorbă despre un plebiscit. Țara întreagă va ave să-și dea verdictul asupra politice bisericești a guvernului. Dela rezultatul acestui plebiscit va atirna sôrtea programului bisericesc-politic al guvernului. Acest plebiscit va determina pre Coronă, să-și dea învoirea la introducerea căsătoriei civile sau ba.

Afacerea este de cel mai mare moment.

Pre noi Români programul întreg al guvernului ne jignesce în măsura cea mai mare. Recepțiunea Jidovilor ne dă și mai mult în mâna exploataților și ne împedă și mai mult

Feuilleton.

O oră hotărâtoare.

Petreceam pre câteva zile la un prieten al meu, administratorul parohiei din cetatea mică provincială G. din Austria. Aci am convenit și cu tinărul medic Arnold Waldener și cu familia lui. Ei au venit pre câteva zile să certeze pre sóra sa, după ce ea încă nu s'a putut hotărî să părăsească locul, unde s'a născut și a petrecut totă viața sa și să se mute la fata sa în capitală.

Eră după amăzi în ziua înălțării. Eă dimpreună cu preotul cetății eram invitați la sóra medicului. Se aveă bine, preotul și medicul, încă de când umblău ca băeți împreună la școlă în satul lor natal.

Ne aședărăm cu toți în filigoria prietinosă din grădina dnei Sydow, în vreme ce cei doi nepoți ai ei se jucau pre cărările grădinei.

Mi-a bătut la ochi, că medicul cu totă familia sa înainte de amăzi au petrecut după sfânta liturgie încă câteva timp în biserică înghinchiând înaintea iconei Preacuratei Fecioare, și că soția medicului a

aședat un buchet de rose albe înaintea iconei. În conversare nu m'am putut răbda a nu aminti medicului lucrul acesta.

Surisul fericirii adevărate luci din ochii medicului și ai soției lui la auzul cuvintelor mele.

„Asta o facem în fiesce care an în ziua acesta,” dișe Waldener. „E un semn de mulțumită pre binefacerea, ce am primit o adi sunt șese ani dela Preacurata Fecioară. Prea bucuros îți și istorisesc tot lucrul acesta. Istoria întreagă nu e lungă.”

Și apoi începu a istorisi.

În bisericuța prietinosului orașel G. se sfârșise sfânta liturgie. În biserică și în jurul ei acuși nu se mai audia altă șgomotă afară de susuitul albinelor, cari sburau în jurul teilor.

Eram pre la începutul lui Iunie. Așa îți poți închipui ușor, de ce am ședut și după liturgie câteva timp pre o bancă simplă, ce era aședată în umbra unui tei bătrân. Eram străin în orașelul G. Am sosit într'insul în sara premergătoare pre calea ferată și m'am odihnit preste nopte în ospetărie. Aveam să merg încă cale de o zi

cu căruța până în locul născerii mele, unde mama mă aștepta cu dorul, care-lu poțe simți numai înima de mamă. Dar era serbătoare, și așa n'am pornit din G. de dimineță, ci am mai zăbovit, de am ascultat sfânta liturgie. După prânzu voiam să pornesc și să ajung până în B., ca acolo să noptez.

Ședeam dusu pre gânduri. Îmi reamintiam clipitele, în cari mama mea m'a încredințat scutului Maicei lui Dumnezeu, când înainte de asta cu șese ani am pornit în capitală spre a mă pregăti de medic. Acum eram medic. Petrecându la universitate am desecat averea veduvei mele mame. Acum puteam să mă îngrijesc eu de ea și de mine.

În turnul bisericești sunară douăsprezece ore. Îmi închipuiam, cum mama se aședă acum la masa modestă, cum ea mai totă se rogă, și în rugăciunea sa cuprinde și pre fiul său, pre singurul său fiu.

O lacrimă curge pre fața mea la vale. Mă scol și întru eră în biserică. Acolo întru în un scaun aprupe de altarul, care-lu împodobia icona Maicei lui Dumnezeu. Mă arunc în genunchi și mă rog pre mama mea și pre mine. —

în dezvoltarea noastră economică-industrială. Matriculele de stată lipsesc preoțimea noastră, și altfel foarte miseră, de o parte a venitelor sale modeste și pre lângă aceea vor fi unii noi mijloc de magiarizare forțată. Căsătoria civilă răpesc un s. sacrament din mâinile unicului organ chemat, din mâinile bisericii; înstrăineză pre soți de biserică lor națională, care i-a ocrotit până aci de valorile desnaționalisării; lipsesc erași preoțimea de o parte însemnată a venitelor sale și îi scăresce auctoritatea, despărțindu-o de popor.

Adunările de primăvară ale comitatelor și ale municipiilor vor avea a decide asupra acestor trei puncte din programul guvernamental. Ele vor avea a da expresiune dorinței cetățenilor privitor la introducerea căsătoriei civile.

Noi nu voim să esagerăm câtăși de puțin importanța rezoluțiilor, ce se iau în adunările comitatense și municipale. Avându-se în vedere interesul, ce se arată față cu asemenea adunări, ar fi o greșelă a atribui la asemenea rezoluțiuni o valoare, ce nu o au. Însă nu toți judecă lucrurile așa, după cum de faptă sunt, ci așa, după cum ar trebui să fie. Astfel se întâmplă apoi, de se privesc asemenea rezoluțiuni drept expresiune a voinței cetățenilor.

Pozițiunea noastră a tuturor Românilor față cu amintitele proiecte ale guvernului este precisată. Deosebire nu este între noi. Tote acelea proiecte amenință direct existința noastră. Atitudinea noastră nu poate deci să fie alta, decât o strânică opoziție. Trebuie să dăm expresiune nemulțămirii noastre pentru proiectele numite pre toate căile: în presă, în întruniri de protest și mai ales în adunările comitatense.

După cum am accentuat, scrisoarea comitatului Somogy va trebui să formeze obiectul alii discutiunilor în toate adunările de primăvară ale comitatelor și municipiilor. Cu ocaziunea aceea va fi datorința fiescărui membru român a se presenta gata la luptă, a combate o eventuală propunere de aderință la programul guvernului și a încerca toate mijlocele pentru a împedea o rezoluțiune de acest fel.

Credința și limba noastră sunt periclitate. Este datorința noastră cea mai sântă a grăbi întru apărarea acestor scumpe clenodii.

Acum are să se vadă, unde e grăul curat și unde e neghina.

A lipsi dela adunările comitatense și municipale de primăvară nu va fi iertat nici unui membru român.

Datorința comitetului central al partidului național este a pregăti o consemnare a tuturor membrilor români de prin comitate și municipii, a-i provoca să participe la adunările comitatense și municipale și să combată ori ce propunere de încredere la adresa guvernului, și a compune o listă a acelor, cari s'au n'ar participa la acele adunări, sau — ceea ce Dumneșu să ferescă — ar lucra în contra intereselor noastre.

Ne-am ridicat glasul nostru de pre acum, ca evenimentele să nu ne afle nepregătiți.

Pre preoții și pre credincioșii noștri îi rugăm mai ales, să dea la o parte nepăsarea și să grăbescă cu toții cu un gând și cu o simțire întru apărarea credinței noastre naționale.

Închiam, adresându tuturor Românilor din patrie apelul:

La lucru!

Congresul catolicilor dela Șopron.

Politica biserică a guvernului liberal nu numai a deșteptat pre mulți catolici din le-targia și indiferentismul lor, ci i-a îndemnat la lucru, la adărea mijlocelor spre a paralisa tendințele liberalismului modern inimice bisericii. Dovadă este congresul catolic ținut în 19 și 20 a c. în Șopron, la care au luat parte preste 2000 de persoane. S'a trimis o telegramă de felicitare la Sântia Sa Leon XIII. S'au primit cu unanimitate proiectele de rezoluțiune, prin cari se accentuează:

I. Necesitatea autonomiei catolice și inarticularea ei în legile țerei.

II. Necesitatea de a se da tinerimii educațiune religio-morală, spre care scop este de lipsă înmulțirea școlilor catolice și înființarea unei universități cu caracter catolic, de-orece la universitățile neconfesionale credința și moralitatea tinerimii suferă naufragiu.

III. Se află de lipsă înființarea de reuniuni catolice în singuraticile diecese, și chiar și în singuraticile parohii, unde este cu puțință.

IV. Considerându daunele înspăimântătoare, ce le cauză presa liberală destructivă, pusă în serviciul logelor francmasonice, catolicii nu vor sprigini atare presă, ci își vor ține de o datorință a sprigini după puteri presa cu caracter catolic. Se recunoșce necesitatea unei foi populare ilustrate de cuprins politic, edată în limba magiară și germană și a unei foi politice pentru popor în limba germană. Societatea S. Ștefan să dea publicațiunile sale nu numai în limba magiară, ci și în cea germană și în alte limbi vorbite în patrie.

V. Să fie rugat guvernul, ca luându în considerațiune dreptul natural al părinților cu privire la educațiunea religioasă a pruncilor, să modifice §. 12 al Art. de lege LIII din 1868; să scotă din vigore ordinațiunea din 26 Februarie 1890 a ministrului de culte; să abstea dela programul său referitor la căsătoria civilă și la matriculele de

Și cum mă rog, trece o fată cam de optsprezece ani pre lângă bancă. Se vede, că nu m'a observat. Obrajii ei impresurați de păr blond sunt palid și triști. Înbrăcăminteă îi este simplă, dar curățică. Întrăgă înfățișarea ei este curată ca rosele cele albe, ce le ține în mână.

Acum le așază pre altariu. Apoi se aruncă în genunchi și se roagă. Se roagă cu voce respicată. Nici prin minte nu-i trece, că afară de dînsa mai petrece vre-o ființă pămîntină în biserică.

„Preasfinta Fecioră,” dice ea, „scapă pre mama! Ține-i viața cu mijlocirea ta acum în ora decisivă! Tu o poți face. Dumneșcul tău Fiă îți implinesc totă rugarea!” Și n'a mai quis nimica, dar a început a plânge. Apoi s'a ridicat și s'a dus.

Eu am rămas nemulțumit. Pre când plângea înaintea altariului, voiam să fac vre-o mișcare, ca să bage de samă, că aci mai este cineva. Dar o sfință sfință mă opria. Numai după ce fata a ieșit din biserică, începui a mă gândi, că — o rață din ceri pare că-mi lumina mîntea. Îmi îndrept și eu ochii cătră icona Preacuratei. „Da, te pricep,” disei. „În aceeași ora, în care colo departe se roagă o mamă pentru feciorul său, în aceeași ora se roagă aci o fată pentru mamă-sa, — o sfință ora acesta. Și cu ceva mai înainte m'am rugat și eu, să dai sufletului meu țarie și mînei mele istețime, pentru ca să-mi pot implini chemarea. Și acum vedu, că voea-ți este, să cerc și în ora acesta a scăpa o victimă din

ghiarle morții. Fie dar! Întru numele tău mă voi lupta. La lucru, Arnold!”

Mă apropiu de altariu și ieși din buchetu o rosă mică, o sărut și o ascundu apoi la inimă. Apoi iesu cu pași grabnici din biserică.

Pre uliță nu era nici un om. Numai colo în depărtare vedeam fata, carea se rugase mai înainte la Maica lui Dumneșu. Îmi pripesc pașii, ca să o ajung. Când eram să o ajung, ea deschide o porțiță și voese să între într-o grădină prietinoasă, ce încunjură o căsuță și mai prietinoasă.

„Mă rog de iertare, domnișoră,” dicu eu, „în casa asta este o bolnavă?”

Surprinderea și bucuria roși fața frumoasă a fetei. „Dumneșcul meu!” dise ea. „Dta vii dela dr. Weller?”

„Nici nu-l cunosc,” disei eu descu-rajat. „Dta aștept pre un medic?”

„De cumva nu ești dta, pre care-l așteptam, atunci nu mă aștept pre nimeni.” Era început a-i curge lacrimile. „Mama, buna mea mamă e bolnavă, are un morbu internu, precum dice medicul. Acum e anul, de cându cercă a o vindeca, și bóla se agravează pre și ce merge. În capitală nu putem merge. Nu ne ajung mijlocele, și mama nici nu ar pute întreprinde o călătorie așa de obositoare. Apoi ea nici nu voese să-și părăsescă căsuța. Vre să moră aci, unde a fost atât de fericită, pre cându trăia încă tata. Duminecă m'a spus dr. Weller, că și-a perdut totă sperarea, că mama se va videca. Mai aveam o rață de sperare.

Dr. Weller m'a povestit despre un medic tinere din capitală. Adevărat că numai acum și-a câștigat gradul, dar deja sub conducerea profesorului său își întemeiasse renume în tractarea bólei, de care pătinesc mama. Am rugat pre dr. Weller, să-i scrie, și el i-a și scris, și astăzi sosesc epistola înderept, și pre învelitoare e scris, că medicul acela tinere cu câte va și mai înainte și-a început concediul și două luni va lipsi din capitală. Și acum s'au sfârșit toate!”

„Și cum se chemă medicul acela tinere, întru carele și-ai pus înzădar sperarea?” Vocea mea tremura, cându rostii întrebarea asta. Eram foarte mișcat.

„Dr. Waldener,” dise fata. „Dar acum iertă, domnul meu. Trebuie să mă duc la mama. Gândiam, că doră ceriul te-a trimis, să ne ajuti. M'am înșelat. Iertă, că și-am răpit atâta vreme cu vorbele mele.” Și făcendu cu capul o închinăciune porni cătră casă plângendu.

„Te rog, să mai întârzi pre câteva momente, domnișoră!” Așa de rugătoare era vocea mea, cătu fata se opri. Eu întrai în grădină și apropiandu-me îi disei: „Nu mă pot mândri cu praxă, dar mai ales bóle interne ale trupului omeneșu au fost, de cari m'am ocupat. Nu curiositate, ci compătimire adevărată m'a îndemnat, să te întreb, dacă în casa asta este vre un bolnav? Puté voi să vedu pre mama dta?”

„Cum nu, domnul meu? Cum să nu-ți implinesc dorința? Dór ea aprinde din nou

statu. Congresul rógă corul episcopescă a părtini nisințele catolicilor cuprinse în proiectele de rezoluțiune, érá catolicul din țările coronei sântului Ștefanu suntă provo-cați la aderință și conlucrare.

Scimă noi, că în curéndu nu se vorú puté realiza tóte proiectele congresului catolicu din Șopronú, dară ele totuși rămânú ca unú programú pentru viitoriú, și acésta în Ungaria de o cam datá încá este destulú.

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

Íubileul episcopescú alú Sântiei Sale Leonú XIII în íntrégá provincia nóstrá mitropolitaná s'a serbatú cu pompa și demnitatea cuvenită.

Primatele Ungariei Claudiú Vaszary a convocatú corul episcopescú la conferința, care se va ținé în 28 a. c. în palatul primatiale din Budapesta. Primatele va presenta episcopatulul unú memorandú, prin care se desémná ținuta episcopatulul în cestiunea ordinațiunii din 26 Februariú 1890, a recepțiunii Jidovilorú, a libertății de cultú, a matriculelorú de statú și a căsătoriei civile. Afară de cestiunile cuprinse în memorandú conferința se va ocupa și de autonomia catolică și de congruá.

Roma.

Íubileul episcopescú alú Papei s'a serbatú în eterna urbe cu o solemnitate imposantá. Deja de pre la 4 óre diminéța a începutú mergerea peregrinilorú spre piața S. Petru. Sântia Sa Leonú XIII a celebratú liturgia íubilará la 9^{3/4} în biserica S. Petru fiindú de față la liturgie 60,000 de persóne, cari au aclamatú cu entusiasmu pre Papa atátú la intrarea în biserică, câtú și la iesire. Papa se vede bine dispusú și a binecuvintatú pre cei de față. La finea Liturgiei Sântia Sa cu vóce puternică a intonatú „Te Deum“, după Te Deum a datú binecuvintarea

preste cei de față. Sara în 19 a. l. c. mánăstirile și stabilimentele și alte case catolice au fostú splendidú iluminate. — Cardinalulú secretariú de statú Rampolla a datú unú prándú în onórea ambasadorilorú veniți la Roma spre a felicita pre Papa.

Germânia.

Cu ocasiunea desbaterii budgetului în parlamentul germánú la posiția „despre dotațiunea universităților“ a observatú deputatulú Porsch (centru), că mai mulți profesori négá adevérurile fundamentale ale creștinismului. Acésta necredință se propagá și în straturile mai de josú ale societății, precum se vede și din declarațiunile social-democraților. Față de observările lui Porsch ministrulú de culte constatá, că este cu totul nefundatá acusa, că universitățile ar fi propagátorele necredinței. *Unele espectorări ale profesorilorú, îndreptate în contra creștinismului, își aflá coregerea lorú în sciință, pentru că adevérata sciință tot-deuna se reîntórcé la creștinismú.* Decí nu este de lipsá a lua față cu atari profesori măsuri coercitive. Universitățile germáne nici în sciință nici în lucrurile de credință nu suntú întrecute de universitățile altorú țeri. *În fine ministrulú și-a esprimatú speranța, că universitățile prusiace vorú rămáné tot-deuna pre tere-nulú creștinismului.*

Revistă politică.

Afaceri interne.

Prospectulú referitoriú la regularea salarelorú oficialilorú de statú va ocupa camera deputațilorú încá vre-o două săptămáni. Apoi va urma budgetulú ministerelorú de agricultură, de honveđi, de culte și de finanțe, cari încá vorú da ansá la desbateri îndelungate. Acestea prevédându-le ministrulú-președinte Wekerle a prezentatú parlamentului unú

proiectú de lege despre prolongirea legii de indemnitate.

Ministrii unguresci Wekerle și Fekjérvári au fostú Duminecă la Viena, unde împreună cu ministrii austriaci Taaffe, Steinbach și Welsersheimb și cu ministrii comuni au luatú parte la unú consiliú comunú ținutú sub presiulú ministrului de externe Kálnoky. Obiectulú consul-tărilorú a fostú budgetulú comunú pentru anulú viitoriú.

Anglia.

Deși partidulú conservativú a combătutú cu mare inverșunare *bilulú Home-rule*, considerându-lú de unú pericolú pentru unitatea imperiului, elú totuși a fostú primitú în prima cetire. Partida antiparnelistá aderézá la constituțiunea Irlandei proiectatá de Gladstone, considerându-o ca o urmare demná de sacrificiile aduse de Irlandesi. După noua lege Home-rule din cei 80 deputați, cari vorú face parte din parlamentulú din Londra, 27 vorú aparține provinciei Ulster, și din cei 48 membri ai consiliului legislativú 15 vorú fi aleși din acésta provincie.

Rusia.

Diarulú „Standard“ i-se scrie din Petersburg, că emirulú din Bukhara, care se aflá la Petersburg ca óspe alú Țarului, nu-i mai este ținutú a se întórcé în statele sale, ci va fi deținutú în Crimia, primindú dela Rusia o indemnisație de 5 milioane ruble și o pensiuone anualá de 100,000 ruble. — Negoțiările pentru încheierea tractatului comercialú între Germânia și Rusia cu anevoie vorú duce la scopú, de-órece în Germânia s'a începutú o puternică agitație contra tractatului.

Bulgaria.

Diarulú rusescú „Novosti“ din S. Petersburg publicá unú manifestú, prin care Zankov, fostú ministru bulgarú,

sperarea întrú mine! Dar cine ți-a împăr-tășitú, că —

„Mai apoi. Acum lucrulú de căpetenie este, ca să vedú pre mama dtale. Fii încredințatá, că îți voiú vesti adevérulú, întrú câtú convingerea firmá a unuí omú debilú se póte numi adevérú.“

„Îți mulțimescú,“ dize ea întindéndu-mi mâna. Apoi intrarámú.

În chilia césta de cátrá fundulú grădinei zăcea morbosá cuprinsá de friguri. În absența fetei sale o păzia o fetiță.

Domnișóra intrá în chilia bolnavei și-i dize: „Mamá scumpá, este unú domnú aci, unú medicú tinérú. Elú doresce să esamineze bóla ta și să-ți aline durerile. Póte să între?“

„Chémá-lú în lăuntru,“ dize bolnava. „Dór va puté să-mi ajute. Am vedútu în visú pre Maica Domnului plecându-și fața prietinosá la mine, și acum vine cineva, care vre să-mi ajute. Astađi pare că mi-s'au mai alinatú durerile. Pre urmă e unú semnú bunú. Da, Anușo dragá, chémá-lú în lăuntru.“

Și eú am intratú. Am rémasú singurú la matróna morbosá. Cândú ieșii din chilia bolnavei, de pre fruntea mea curgea sudórea în picurú groși. Trebuie că fața mi era fórté seriosá și îngrijatá, căci Ana se spáimintá.

„Îmi aduci veste rea!“ dize fata acoperindu-și ochii cu náframa.

„Mama dtale e perdutá.“ Vocea mi tremura de emoțiune.

Ana cădu în genunchi. Eú o ridicái dicéndu-i: „Mama dtale e perdutá, dacă nu i-se face încá în óra acésta o operație. Medicii din provință nu pricepú metoda asta nouá.“

„O operație?“ dize Ana cuprinsá de spáimá. „Dumneđeulú meu? Și cum să i-o împărtaşescú acésta?“

„Nu e de lipsá. Î-am împărtaşitú o eú. Ea s'a învoitú, dar doresce mai întâiú, să o mângáie preotulú. Într'aceea mă ducú la dr. Weller, ca să-i cerú ajutoriulú. Până voiú veni éráși, să se pregátéscá tóte cele ce am însemnatú aci pre hártie.“

Mâna Anei tremura, cândú luá hártia. „Și mă poți încredința, că operația va avé rezultatú bunú?“

„Întáresce-ți sufletulú cu rugáciunea,“ îi dizei. „Éta îți spunú adevérulú. Metoda cea nouá vre să vindece o bóla, carea până acum trecea de incurabilá. E o luptá înverșunatá a sciinței în contra morții. Dar sciú, că este unú Dumneđeú și o mijlocitóre la elú. Întru numele Maicei lui Dumneđeú, la care te-ai rugatú mai înainte în bisericá, ne vomú apuca de lucru și vomú spera!“

Ana privia la mine lungú, ér apoi se aruncá în genunchi înaintea mea, imi prinse mâna și dize: „Ea te-a trimisú!“

Bétránulú parochú grábi la bolnava, și rugáciunile lui se împreuná cu ale bolnavei și cu ale Anei, ca să se înalțe împreună la ceriú.

Așa i-a aflatú dr. Weller. Eú am rémasú afará, ca să mă cercú instrumintele lui, érá elú a intratú în chilia bolnavei. „Încrede-te într'insulú, domná Sydow,“ dize bolnavei. „Cunoscințele lui teoretice trebuie să fie mari, dacă profesori lui punú atáta încredere într'insulú. De cumva, îi succede operația, atunci ești vindecatá, și eú și colegii mei de jurú împrejurú din totú ținutulú suntemú nisce cărpaci.“

Liniste adâncá érá în casá. Afară în uliță a pusú dr. Weller unú omú, care să impedece ori ce larmá ori zuruiturá.

Bolnava e adormitá. Imi ridicú mâna cu cuțitulú, și mâna mi tremurá. O oprescú. Linistea, sângele rece mă pásíră, și totuși sciam bine, câtá lipsá are chirurgulú de ele. Atunci suná în turnulú bisericei o órá. „Trebuie să se implinéscá, altcum e a morții,“ dizei întrú mine. „Maica lui Dumneđeú, întrú numele têu!“ La peptulú meu era rosa cea din buchetulú de pre altariú. Eú o atingú cu cuțitulú, ca și cândú ași voiú să-lú sfințescú prin jertfa curatá a acestei fiice evlaviose. Apoi plecú mâna, — ea nu mai tremurá. Operația a succesú, și —

Soția medicului se lasá în genunchi înaintea mamei sale și acoperindu-i mâna cu sárutári dize: „Și mama tráesce!“

„Și e fericitá vedéndú fericirea Anuței sale,“ dize matróna punéndu-și mâinile pre capulú fetei sale.

provocă pre poporul bulgar, să se opună cu energie la revisuirea constituției proiectată de către Söbranie, să spriginască protestul esarchului în această cestiune, cu puteri unite să delătore pericolul, ce amenință Bulgaria din partea străinilor, și să alunge din țară pre ömënii guvernului actual. Opoziția bulgară în toate împrejurările pöte conta la spriginul öficerilor din armata bulgară. Neînțelegerile cu Rusia se potü compune ușor. — Se crede, că manifestul mal-contentenilor nu va avé nici unü efectü seriosü.

Nunta principelui Ferdinandü cu principesa Luisa de Parma va fi în 10 Aprile a. c. în Viareggio.

Portugalia.

Cabinetulü și-a datü dimisiunea, și regele a și primit'ö. Causa dimisionării este, că regele nu și-a datü învoirea la disolvarea parlamentului propusă de ministrulü-președinte Dias Ferreira. Regele, după o consultare avută cu capil conservatorilorü și a regenera-torilorü, a încredințatü cu compunerea noulü cabinetü pre senatorulü Hientze Ribeiro. Acesta a primitü încredințarea de a forma noulü cabinetü.

Corespondințe.

Echo la luptele „Unirii“.

(Continuare.)

Ca în toate lucrurile, așa și în relațiunea preseii față cu publiculü „Gazeta“ mestecă adevărulü cu falsitatea, câtü cetitorii nu le mai potü deosebi deolaltă. De aci apoi urméză, că cetitorii „Gazetei“ din colönele ei nu-și potü alcătui ideii și concepte corecte, binedeterminate și limpedi despre nici unü lucru tractatü de ea. Cu deosebire cândü tractéză lucruri de ale bisericeii unite, amesteculü acesta bizarü alü adevărului cu falsitatea se potențéză în colönele ei până la gradulü acela, câtü unü omü instruitü în atari lucruri nu mai pöte sci, öre ce înțelege „Gazeta“ sub „biserica unită“. Căci atunci în șirurile cele multe ale ei ideii catolice, „ortodoxe“, protestante, calvinesci, husitice, francmasonice, democratice și liberale rësarü una după alta formändü atâtea nuanțe de figurii, ce se pretindü a fi tipulü bisericeii genuine unite, câtü își vine să cugetii, că te afii înaintea unü caleidoscopü bisericescü. Cândü apoi se mai pune și pre terenulü istorico-bisericescü, atunci apoi nu mai potü deosebi în ea trecutulü nici de presente nici de viitorü, ci și-se confundă în o imagine neprecisată toate trei dinaintea ochilorü fără să-ți potü forma idee clară despre nici unulü, faptele și instituțiunile istorice constatate nu le mai potü atunci deosebi de dorințe mai desü sau mai rarü exprimate în trecutü, nu mai potü deosebi dorințele bine precisate ale factorilorü bisericesci de dorințele vage, largi, neformate și necristalisate ale „Gazetei“ de astăzi, progresulü nefindü studiatü și măsuratü cu delicatëtă și scrupulositate îl confundă cu regresulü, nu odată vede regresü în progresü și progresulü dinaintea ochilorü nu-lü vede, ca și cum ar suferi de o specie de miopie bisericescă. În articlii de felulü acesta totü în șirulü alü doilea sau celü multü alü treilea vinü înainte terminii ca

biserica națională, sinodalitate, absolutismü, constituționalismü și altele de acestü soiü. Nici unulü din terminii aceștia însă nu este în „Gazeta“ nici cândü determinatü și rotunditü, câtü cetitorii să scie, ce înțelege „Gazeta“, cândü îi folosește. De aci vine apoi, de „Gazeta“ sare dela o idee la alta fără nici o punte mijlocitoare, îi römânü premise fără concluse, trage concluse fără premise, și nu odată din premise adevörate trage concluse false, și din premise false concluse încă și mai false, promite una și împlinește alta, te face curiosü, și curiositatea nu și-o satisface nici odată, așteptii unü rezultatü, și nu-ți presentă nici unulü, sau îți presentă unulü, la care nu te-ai așteptatü, te face să te sparii de lucruri inocente și neofensive, nu amintescce însă nimicü de ceșă ce în adevöru te pöte spăria. Astfelü stă în fața cestiunilorü bisericescii ca înaintea unorü bucăți împrăștiate ale unü scheletü de omü. Se silesce să le pună la olaltă. Greșescce însă la totü pașulü, și așa nu-i iese nici cândü scheletü de omü, ci totü ceva monstruosü sau ridiculü, căci acum pune capulü la picioare, acum picioarele la capü, acum amestecă mânilü cu picioarele, acum pre amindöue cu alte organe, până cândü însă-și se uresce și se lasă de lucru de o cam dată, până ce îi vine de nou vöea să se apuce de lucrulü Danaidelorü.

Mai interesantă este însă „Gazeta“ în tractarea lucrurilorü bisericescii, cândü cërca să se folosecă de isvöre științifice. Nu simte atunci lipsă să mörögă nici în o bibliotecă. Biblioteca o are acasă. Începe a resfoi prin „Gazeta“ din cei 55 de ani ai esistenței de până acum, și apoi începe a cita din ea, ca din autoritatea cea mai competentă. De sine se înțelege, că în „Gazeta“ de 55 de ani printre multe bune suntü și destule rele și neadevörate în ceea ce atinge biserica, preste carii ömëni luminați au trecutü ca preste nisce aberațiuni ale unei epöce primordiale. „Gazetei“ însă asta nu-i face nici unü scrupulü. Pentru ea ori ce lucru istorico-bisericescü este destulü să fie apărutü în colönele ei öre cândva, ca să aibă putere obligatöre, ca legile, cândü aparü în föea oficiösă. S'a vödutü acësta în polemia cu „Unirea“, cândü la argumentele din istoricii mai multü sau mai puținü probați, din juriști de renume europënu, din codicele bisericeii romänesci a rësponsü citändü nisce lucruri anticuate totü numai din „Gazeta“, ca și cum în totă Europa n'ar mai esista altă literatură afară de „Gazeta“, care să pötă fi folosită cu succesü în limpedirea cestiunilorü bisericescii. Atunci mi-se păru „Gazeta“ ca țeranulü acela bunü, însă naivü, care neșesindü din satulü sëü nici odată, credea firmü, că lumea se gată după delü, unde vedea sörele apunëndü.

Pentru aceea eü suntü de convingere, că o dispută seriosă, precisată și coerentă cu „Gazeta“ mai că nu e posibilă. Căci pre lângă scăderile amintite, la ea statulü cestiunii nici cândü nu e definitü, și de aceea nu ești sigurü, că la capetü nu va proba chiar contrariulü la ceea ce s'ar päré că și-a propusü. *Circulus vitiosus, idem per idem, quod erat demonstrandum, mixtum compositum* și alte greșeli dialectice se prävălescü una după alta și preste alta, și-lü aducü pre cetitorii în o perplexitate și confusiune, câtü nu mai scie în urmă, că despre ce e vorba. Nu mai pöte cetitorulü fixa nimicü, în loculü

statulü cestiunii, în care ca în unü foculariü convergéză și se concentréză toate dovedile spre a mări lumina în jurulü ei, nu mai întimpină decâtü o difusiune și divagațiune de idei, ca în unü rüi ieșitü din țörmuri, în care profusiunea apei face să nu mai potü deosebi alvia de loculü esundatü. Dovada, pre care și-a propusü să pună mâna, nu o lasă mai întâiü să trecă prin prisma logiceii, ca astfelü descompusă prin fracțiune să devină ca rața frântă din colorile curcubeului și mai frumösă și mai stringentă. Ci o lasă să cadă pre lipsa de cugetare și esaminare, cum cade rața de lumină pre unü corpü opacü, care absorbindu-o îi nimicesce puterea. Rară i-se întimplă însă chiar și aceea, ca să nimerescă dovada, ca să nu mai öfeü, că nu odată este așa de nenorocösă, de alörgă la dovedii, carii suntü spre nefericirea ei sabie cu două ascuțișuri, pöte bate cu ea, dară totü cu ea pöte fi și însă-și „Gazeta“ bätută. Câte odată apoi dovedile atâtea-i suntü de incoherente, câtü îi lunecă din mână ca pescele, și vrëndü să le prindă, i-se ducü pre-aci încolo ca vintulü, și nu-ți mai römâne decâtü șuerătura în urechi, ce o lasă vintulü după sine.

Pentru aceea luptelorü „Gazetei“ îi lipsescce deplinü armonia, farmeculü și grația aceea dialectică, care de-odată instruéză, convinge și desfätöză. Nu numai îi lipsescce acestea, ci în loculü lorü fatimpini o monotonie perplexă, unü paroxismü bastardü, de jumătate consciü, de jumătate inconsciü, unü conglomeratü de ideii bune și rele, unü fermentü de miere și veninü, o unire personală a unei voințe bune și tarii cu unü intelectü seracü și fără esercițiü logicü, o abundență de cuvinte, ce îmbracă unü capitalü förtö modestü de ideii. Nu e mirare decii, că articlii bisericescii mai cu samă polemicii ai „Gazetei“, deși de comunü numöroși, nu trecü totuși preste valörea problematică a unorü eterciții mediocre de școlă. E mirare însă, că „Gazeta“ se miră, cum de modulü ei de a tracta cestiunile mai virtösü bisericescii nu pöte nici decum deveni poporalü, cândü odinöiră „Gazeta“ a fostü totuși populară.

(Va urmă.)

B. în 2 Februariü 1892.

Multü Stimatö Domnule Redactorü!

Primiți, Vö rogü, multămita respectuösă pentru ospitalitatea, ce a aflatü modesta mea corespondință în colönele multü prețuitei föi „Unirea“ Nr. 1 a. c.

Îubirea față de biserica și nëmulü nostru, precum și obligațiunea, ce rezultă din promisiunea dată în corespondința trecută, më îndemnä în unü modü plăcutü, ca să rëspondü după putință la obiecțiunile, ce le facü multii în öilele nöstre relativü la înființarea bibliotecelorü poporale. Și anume, că „poporulü nostru nu are nici gustü, nici timpü de cetitü“, și că „înființarea bibliotecelorü recere banii, carii nouë ne lipsescü“. Voiü lua pre rindü aceste trei noduri și më voiü sili să le desfacü.

E lucru constatätü, că în timpulü presente poporulü nostru nu are gustü de cetitü. Acësta din simplulü motivü, că în mare parte nici nu scie ceti. Dar supunëndü, că elü ar sci ceti, din acestü faptü nu ar urma nici de cum gustulü și aplicarea spre cetitü. Și acësta o probéză până la evidentă unü mare numëru a așa numitei inteligințe, care crede, că școlă i-a datü toate învățaturile de lipsă pentru viață, și așa nu are lipsă să mai cëtëscă și după ieșirea din școlö. Gustulü de

cetită se deșteaptă și desvîltă în orî ce omî, prin aceea, că cunósce și învață a prețui comorile depuse în cărțile bune, cunósce folósele mari, cari resultă din cetitî. Aceste comori prețioase, aceste folóse să le arete poporului conducătorii lui, și mai alesă acei conducători, cari în totă ziua sunt în atingere nemijlocită cu elî. Să-lî convingemî pre poporî, că lectura bună îi procură o distragere plăcută și instructivă după grelele lucruri trupesci, ce le îndeplinesce. Să-i spunemî, că în lectura bună află descrie multe mijlóce, cari îi ușurează munca și-i înmulțescî fructele ei. Să-lî învățămî, că cetitulî, ca unî ângerî pázitorî, îndemnă pre omî spre multe lucruri bune și îlî feresce de multe rele. Dacă vomî spune aceste poporului și-lî vomî convinge despre ele, elî va ceti cu plăcere.

Propensiunea față de studiî va crește în proporțiune cu folósele qilnice, ce vorî resulta din înființarea bibliotecelor poporale. Desvîltându-se spiritulî de asociare, cu plăcere și entusiasmî își va înființa poporulî totî felulî de reuniuni filantropice și cu satisfacțiune deplină va privi la monumintele frumoase intelectuale, morale și materiale clădite cu puteri unite.

„Poporulî nu are timpî de cetitî.” Acésta de sigurî numai acela o póte dice, care nu scie, că dacă nu mai multî, celî puținî $\frac{1}{2}$ din anî poporulî rămâne fără ocupațiune. Căci, mă rogî, ce ocupațiunî are poporulî în lunile acele lungi de iernă, ce lucru în zilele ploioase de preste anî? Dórmee. Ce face în Dumineci și serbători? Visitéză cârcimele și nu întrebuintéză nici unî mijlocî pentru cultivarea sa intelectuală și morală, nici pentru bunăstarea sa materială.

Ore în timpulî acesta nu ar puté să cetéscă câtî de multî și să învețe și alte măfestrii, ca la timpî să nu-și verse pentru tóte aparatele economice bunulî, ce l'a agonisitî cu multe sudorî? Numai gustulî de cetitî să-lî desvîltămî, căci timpî are destulî.

Ce privesce obiécțiunea a treia, recunoscu, că atâtea date are poporulî nostru, încâtî adese-orî îlî auqimî exclamândî cu durerea în inimă: „Ore cândî vomî scăpa de ele?”

Dar multe, fórte multe din datele aceste potî și rămáne. Căci, mă rogî, darea cea mare pentru vinarsî, care în cele mai multe comune atinge o cifră mai mare ca darea directă de pămîntî — dacă nu încetéză cu totulî — ore nu ar puté să devină mai mică? Câte date pentru aparate economice, pentru cépă și alte legumării, pentru vesminte din trgî, cu cari schimosescî portulî originalî, nu ar puté să lipséscă cu totulî?

Dar să concedemî, că tóte datele din presente ar fi neîncunjuratî de lipsă. Ore în casulî acesta nu ar fi posibilă înființarea bibliotecelor poporale?

Eû dicî, că ar fi. Poporulî jertfescé pentru ceea de ce are lipsă. Recunoscîndî lipsa cărților de cetitî și pentru acelea ar fi gata a jertfi. Numai câtî celî ce vre să-lî înduplece la jertfe, să o facă acésta, cândî are poporulî de unde jertfi fără greutate mare, pre timpulî culeselorî de cucuruzî și a secerişului. Chiar și în bani se póte face colectă de câte 20—30 cr. pre anî dela familie.

Dacă o comună e fórte mică și miseră, așa încâtî singură nu-și póte înființa biblio-

tecă proprie, se póte asocia cu vre-o comună vecină.

Cărțile cumpérate să coréspundă adeveratelorî lipse ale poporului, érá conducătorii să administreze consciințosî banii și respective naturaliile colectate. Observândî poporulî defecte în administrare își perde tótă voea și numai cu greû s'ar mai însufleți pentru scopuri nobile. Elî fiindî pătitî orî nefindî clarificatî în unele afaceri, se teme și temerea și-o arată dicîndî: „Să dau, ca să mănce și asta?”

Chiar și avîntulî literaturéi nóstre încă e condiționatî dela desvîltarea gustului de cetitî, ce se nutrește și se lătesce prin bibliotecele poporale. Căci prin ele poporulî sciindî prețui productele literare le și céreă. Bărbați capaci ar eda opuri de tóte genurile, fiindî că atunci nu ar fi siliți a totî vinde timpî de 10—20 ani la 500 exemplare din edițiunea unei cărți; ér diaristii nu ar veni în neplăcuta posiție, ca din lipsa abonenților să anunțe încetarea cutărî diarî la o lună dóue după nascere.

Înființându-se bibliotecî, tóte ar avé altî coloritî, fiindî că tóte s'ar întimpla cu puteri unite.

Unî amioû altî poporului.

Rugare.

După ce multî dintre Preastimații membri ai Reuniunii femeilorî române gr. cat. din Blășiî sunt în restanță cu taxele de pre anulî 1892, comitetulî numitei Reuniuni se vede necesitatî a-i ruga pre calea acésta, să binevoéscă a grăbi cu trimiterea acelorî taxe, pentru că sciutî lucru este, că o Reuniune tinéră, cum e și a nóstră, numai așa póte prospera, dacă toți membrii ei își solvescî taxele regulatî și la timpulî séu.

Blășiî, din ședința comitetului Reuniunii femeilorî române gr. cat. din Blășiî, ținută în 9 Februarî 1893.

Rosa Munteanu,
presidentă.

Aur. Popî Bota,
secretariî.

Noutăți.

Darî pentru Papa. Maiestatea Sa Monarchulî nostru a trimisî Sântiei Sale Leonî XIII ca darî cu ocasiunea iubileului episcopescî o casetă înfrumșetată cu petri prețioase și lucrată cu fórte multă artă. Casetă valoréză 40.000 fl. În ea au mai fostî 100.000 fl.

Din Archidieceasă. Dlî *Flaviî St. Șulutî*, fostî administratorî în dominiulî din Cenade alî „Fundațiunii Șulutane” este numitî administratorî la dominiulî din Vidraséu alî acesteî „Fundațiuni”. Dlî *Davidî Radeșî*, forestierî archidieceșanî este numitî provisorî alî dominiului din Cenade a „Fundațiunii Șulutane”.

Din diecesa Oradei mari. Antistia bisericească a parohiei greco-catolice române din Olostăgiuî Oradei a luatî resoluțiunea, că pre iubileulî de 100 de ani alî înființării parohiei serbândî preste 4 ani va restaura internulî bisericeî parohiale. Pentru procurarea speselorî necesare va esmite unî apelî, alî cărui textî pentru aprobare l'a sușternutî Escl. Domnî Episcopî diecesanî. Escelența Sa concedîndî esmiterea apelului din cestiune a aprobatî textulî același și atătî asupra întreprinderii câtî și a credincioșilorî acelei parohii, precum și a tuturorî, cari vorî concurge cu oboliî lorî la scopulî atinsî, s'a înduratî a-și da binecuvîntarea Sa archierescă.

Mulțămîtă. St. D. Corneliî Codarcea, proprietariî în Uroiulî secuescî, și-a câștigatî merite pentru biserica gr. cat. de acolo suportândî la 1883 o parte a speselorî de lipsă spre repararea bisericeî și cumpărîndî dóue clopote; érá în 1892 a solvitî din alî séu 44 fl. 70 cr. ca bani de drumî și aruncî pentru biserica și porțiunea canonică parohială și cantorală. Asemenea promo-

véză în totî modulî interesele bisericeî și ale școléi. Pentru meritele câștigate întru promovarea acestorî interese curatoratulî din Uroiulî secuescî aduce cea mai ferbinte mulțămîtă dlui C. Codarcea, dorindî să aibă multî imitatori în atari fapte nobile și creștinesci.

Bunî simțî și tactî. „Gazeta Transilvaniei”, care cu atăta zelî apără interesele bisericeî române unite în potriua doctorilorî în Teologie, a ținutî să-și dovedéscă alipirea sa către aceeași din incidentulî iubileului episcopescî alî Papei Leo XIII. O face reproducîndî în numărulî séu 30—1893 unî pasajî referitorî la iubileulî episcopescî alî Pontificelui Leo XIII dintr'unî articolî apărutî în fôea jidovéscă „Neues Pester Journal”, în care unî jidovuțî se încercă a persifla activitatea mărétă a Papei Leo XIII.

Va să dică: Sultanulî admiră pre Papa și îlî feliciteză; francmasonii îlî veneréză celî puținî ca pre omî. Numai „Gazeta” cu perciunații dela „Neues Pester Journal” află de bine a-lî persifla. — Asta se numesce: bunî simțî și tactî.

Slovacli contra căsătoriei civile. Slovacii din comitatulî Gómör au ținutî în 16 a l. c. în Tiszolcz o adunare bine cercetată. Adunarea cu unanimitate s'a pronunțatî contra căsătoriei civile și a matriculelorî de statî. O altă adunare s'a ținutî în 13 a l. c. în orașulî Modor. Adunarea acésta nu s'a mărginitî numai la desaprobarea căsătoriei civile și a matriculelorî de statî, ci s'a ocupatî și de cestiunea naționalitățilorî, esprimîndu-și nemulțămirea, că drepturile poporului slovacî garantate în parte prin articolulî de lege 44 din 1868 nu sunt respectate. Adunarea a decursî în ordine esemplară. Adunarea acésta în congregațiunea comitatensă a Pojonului a fostî taxată de antimăgiară. Sa mai disî la Pojonî, că advocații și mai alesî preoții, învățătorii slovaci facî propagandă panslavistă, sumutați de Rusia. La propunerea lui Bacsák congregațiunea a hotărîtî, să se adreseze către dieta țerei cu rugarea, de a regula prin lege cereulî de activitate alî preoțilorî și învățătorilorî panslavisti, și orî ce faptă contra legii să o pedepséscă judecătoria cu rigóre. — Se pare, că șovinistii din Pojonî nu vreî să scie, că legile escepționale numai mărescî amărăciunea Slovacilorî și prin acésta îi ațîța și mai multî.

Reuniunea femeilorî române gr. cat. din Blășiî își ține adunarea sa generală mâne în 26 a c. după sfința liturgie în sala de desemnî a gimnasiului, ceea ce reamintimî tuturorî celorî interesați.

Procesulî de presă intentatî contra redactorului responsabil alî „Tribunei”, dlî Andreiî Balteșî și a dlui I. Popa-Necșă, factorulî tipografiei Institutului tipograficî din Sibiu. — amănatî în urma apelățiunii acusaților — se va pertracta în 17 Martie a. c. înaintea curții de jurați din Clușî. În afacerea procesului de presă a „Tribunei” au fostî ascultați din partea judeului de instrucție întregî personalulî ocupatî în redacțiune și în tipografia Institutului tipograficî.

Școla poporală, organî pedagogico-didacticî alî reuniunii învățătorilorî români gr. cat. din jurulî Gherlei, va apără, dacă nu mai curîndî, celî multî în 1 Aprilé a. c. odată pre săptămâna (Joia) în Gherla și va costa pre anî 3 fl. sau 6 coróne. Fiesce care numărî va fi celî puținî de o colă. Scopulî acestui organî pedagogicî este promovarea intereselorî școlare prin cultivarea docențilorî. Recomandămî cu căldură preoțilorî și mai alesî învățătorilorî noștri acestî organî de specialitate, după ce lipsa unui atare organî este adâncî simțită.

Pentru procurarea de recuise, stéguri, flamure, policandre, albituri, obiecte piî, icóne și cărți bisericesci recomandămî institutulî de artă a lui **Süts și comp.** din **Buda-pesta**, cari la dorința trimittă gratis catalogulî prețurilorî.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Constantin Păpălvi.

Șchiță biografică.
(Fine.)

(+) După ce a fost absolvent în Budapesta de ori ce urmărire pentru ținuta sa politică din 1848—1849, Constantin Păpălvi se reîntorse la oficiul său de paroh și vicariu în Hunedóra. Aci puțin timp a mai funcționat. Căci în 16 Septembrie 1851 voturile tuturor canonicilor îl chemară în capitulul din Blăși, unde se instală în 1 Novembrie 1851. În capitol își împlini datorințele sale conștiințos și punctuos. În 1860 fu numit rector seminariului, și funcționa în această calitate până în a. 1864. Administră mai multe fonduri, silindu-se a realiza cruțări și a spori capitalele.

Alesu fiindu ca deputat pentru dieta de „incoronare”, nu a participat la ședințele aceleia până după mărtașa Mitropolitului Șulutu, cându în conțelegere cu ceilalți canonici și la rugarea lui Al. Bohățelă a mersu la Budapesta în Novembrie 1867 spre a apăra dreptul de a alege Mitropolit, care dreptu se părea a fi foarte amenințat.

În 1887 fu alesu prepositu capitulariu în locul decedatului prepositu Timoteu Cipariu.

În anii din urmă ai vieței sale mai multu se pregătea pentru mărtașa, care l'a și aflatu pregătitu ca pre unu adevăratu creștinu în 20 Decembrie 1892 la 2 ore după ameză în alu 89-lea anu alu vieței sale.

În caracterulu lui Păpălvi ori cine a pututu observa trăsăturile foarte nobile.

Avea maniere foarte fine, ce și-le însușise în cercurile înalte, în cari s'a învritu în decursulu vieței sale îndelungate. Era umilitu, fără a fi servil. Față cu ori cine era prevenitoru și afabilu, așa încâtu îndată cuceria inimile acelora, cu cari venia în atingere.

Față cu Archierei săi era tot-deuna respectuosu. Însă dacă cerea lipsa, scia să și spună părerea sa cu totă bărbăția. Pentru aceea toți patru Archierei Ioan Bobu, Ioan Lemeni, Alesandru Șt. Șulutu și Dr. Ioan Vancea, sub cari a trăitu și lucratu, l'au stimat și iubit, și bucuros asculta de sfaturile lui.

Avea o inimă foarte bună, care era gata a ajuta tuturor, cari se îndreptau cătră dînsulu. De această bunătate au abusat înșă unii, cari prin întrepunerea lui au ajunsu acolo, unde nu le-ar fi fostu locul.

Era frugal și cumpătat și pentru aceea, deși constituțiunea fizică îi era debilă, a pututu ajunge vârsta rară de 89 ani.

Pompa lumescă nu a suferit o nici la mărtașa sa, căci prin testamentu a dispus, să nu i-se pună nici o cunună pre sicriu ori pre mormintu.

Nu iubia datina priveghiurilor împreunate cu mănăcări, beuturi și conversațiuni inutile, și de aceea totu în testamentu a prescris, ca să nu i-se facă astfelu de priveghi și cu atât mai puțin să se sufere fumă de tăbacu în odăa lui mortuară.

Frica fiescă și pietatea nefățărătră cătră Dumneđu pururea a locuit în inima lui. Pentru aceea din casa lui Dumneđu numai atunci a lipsitu, cându bătrânețele și morbulu în anii din urmă ai vieței sale nu-i permiteau a cerceta sânta biserică.

Era deplin convinsu, că mâna lui Dumneđu l'a condus și scutit în totă viața sa. Elu vedea o dispunere dumneđuescă chiar și în împrejurarea, că în anii furtunoși 1848—1849 a luat parte la dieta din Pesta și Dobriținu. Prin această a dispus Dumneđu, să nu i-se întimple ceva rău din partea acelora, cari nu-lu puteau suferi pentru ținuta lui în procesulu episcopului Lemeni, și totu prin această i-s'a datu ocaziune, ca mai târziu, după ocuparea Transilvaniei prin insurgenți, să pōtă fi de ajutoriu fraților săi Români persecutați de comisarii regimulu revoluționariu și de „tribunalele de sânge”. Ca mulțămă, că Dumneđu l'a scutit de tōte pri-

mejdiile în viața sa, a ridicat în comuna sa natală Popfalău o biserică frumoasă de materialu solidu, care l'a costat prestu 9000 fl. Doria din inimă înaintarea culturală a poporulu românesc. Spre scopuri culturale tot-deuna contribuia bucuros, ér pentru edificarea unei școle în comuna sa natală a lăsatu 1013 fl. 91 cr.

Națiunea română o iubia din inimă curată și această iubire a manifestat-o și în faptă, apărându pretutindenea drepturile poporulu român și aspirațiunile lui legitime și făcându-i o fundațiune, care în 1890 era de 12,009 fl. 30 cr. și a cărei litere fundamentale se voru publica la sfârșitul acestei biografii ca unu monumentu neperitoriu pentru acestu bărbatu vrednicu.

Prin testamentu a dispus, să i-se pună pre pētra dela mormintu următoarea inscripțiune scurtă: „Constantini Păpălvi canonici et capitularis praepositi anno salutis 1804 nati, die (20) mensis (Decembris) anni (1892) defuncti, hic condebantur fragiles exuviae. Ora! refrigerium!”

În veți amintirea lui!

Dionisiu și Sibilele.

Scene din timpurile Cesarilor de
Miles Gerald Keon.

(Continuare.)

„Mama îl cunoșce,” dîse Paulu. „Nu încă am auditu povestiindu-se despre el. Elu e acela, care a câștigat în Atena tōte premiile dela marele liceu.”

„Ei, și acum toți își încantați de el. Damele din Roma au începutu o adevărată campanie împotriva lui. Ele își pregătesc toalete noue și splendide, își ascut săgețile . . .”

„Și-și întind mrejile,” o intrerupse Paulu. „Dar tōte voru fi zădarnice. Nu e așa?”

„Adevărat! Se spune, că elu nu bagă de loc în samă lucrurile acestea.”

„Misantropul de el!” dîse Paulu cu ironie. „Dar ore nu-lu voru strîmtoarea încă și mai tare cu lațurile și săgețile lor strălucitoare și cu surisurile, ce te nebunesc? Naturelul blând și bunătatea de inimă a acestor dame romane merge așa de departe, cătu ele — în mijlocul tumultuarii patimelor celor mai selbatice, a barbarilor celor mai neomenesci, a celei mai înfiorătoare agonii de mărtașa — pōrtă pre față unu suris momitoriu și îmbărbătează cu o privire farmecătoare pre sermanul, ce mōre la peciōrele lor! Și cându elu espiră, ochii lor strălucesc de desfătare fericită! O, Dionisiu va avé ocaziune, să esperieze deosebirea dintre Grecia și Roma, și încă cu paguba sa!”

„E amăritu fiul meu?” întrebă Aglais cu o imputare blândă. „Vre să fie glumeț?”

„Bine, că-mi aduci aminte de glumă,” dîce Crispina. „Audiți, ce se povestesc despre spiritul glumeț al tinerulu vostru compatriot. Numai bătrânul nostru Plautu s'ar puté măsura cu el. Eri la revista militară Antisti Labeo dîse tare, cătu se audă și Dionisiu, că mulțămesc deilor, că nu s'a născut în Atena. „Și Ateneni au aceeași părere,” dîse Dionisiu tare. „Ce felu de părere?” întrebă Labeo. „Că-i păzesc deii!” răspunse Dionisiu. Să fi auditu atunci risuri. Labeo pentru lumea asta nu și-ar mai fi deschis gura. Atunci vini Cesarul Germanicu și luându de brațu pre Atenenul și pre Titu Liviu porni cu ei de acolo.”

„Dar ca să nu-mi uită, bună ospetărită,” încep Paulu, „te-ai întreba, că nu scii, cine au fostu celea două dame, cari părăsiră eri castelul de lângă Liris în societatea lui Tiberiu, fiindu purtate amândou în lectice bogate?”

„Cum să nu scii! Ele sunt surori vitrege, amândou fete ale renumitulu Agripa Vipsaniu. Una dintr'insele a fostu deja soția lui Tiberiu.”

„A fostu?” o intrerupse Paulu. „Cum vorbesci?”

„Da, a fostu! Acum Tiberiu are altă soție — și încă ce soție!” răspunse Crispina. „Împăratul ar fi vrut, ca elu să se căsătorească cu fiică-sa, cu Iulia. Dar relațiunile familiare aci așa-su de întortocate, cătu își stă mintea în loc. Ascultați: Mai întâi Agripa a fostu căsătorit de trei ori. A doua soție a lui a fostu Marcela fiica Octaviei, a surorii lui Augustu. Marcela, avea deja o fiică, Vipsania, cea mai bătrână dintre cele două dame, ce ați vedutu, — cându soțulu său Agripa a trebuit s'o alunge spre a face pre placul împăratulu și a se căsători cu Iulia, fata lui Augustu, carea chiar era veduvă. Din căsătoria această se născuse Iulia Agripina, dama cea mai tină din cele două. — Ei, dar acuma muri Agripa, și Iulia rămase a doua oră veduvă. Într'acestea Cesarul Tiberiu, fiul adoptiv și vitreg alu împăratulu, se căsători cu Vipsania, cea mai bătrână fată a lui Agripa, carea îi născu pre Drusu. Dar și elu fu nevoit să-și alunge soția, pentru ca la porunca împăratulu să se căsătorească cu Iulia. Unu an se dîce că trăiră bine laolaltă, acum însă spun, că ar ține-o legată în casă. Împăratul fîresce că nu scie nimica despre lucrul acesta. — Așa dară Iulia a fostu soția părinților ambelor dame, mătușa celei mai bătrâne, mama și tătăișa celei mai tinere, și apoi mai târziu soția bărbatulu celei mai bătrâne și cumnata propriei sale fiice.”

„Pre Joe!” dîse Paulu, „cuprindă, cine pōte să cuprindă!”

În decursulu acestei istorisirii Agata părăsise în liniște chilia și se duse pre verandă. Acum întorcându-se dîse cu față veselă: „Colo josu umblă Benigna cu Claudiu, cu sclavulu, care aduse Plancinei solia.”

Crispina dîse suridend: „Acela e logodnicul ei. A sositu pre neașteptate ați diminue și va rămâne optă zile. Se vede, că i-s'a datu concediu. Abia l-am pututu face locu, unde să se culce. Claudiu e unu tinăru foarte de trebă, scie grecesce și e unu dintre secretarii lui Tiberiu.”

„Cându se va mărita Agata după el?” întrebă Agata.

„Nu se scie. Va trebui să așteptăm, până ce Claudiu își va căpeta libertatea. Dar cându îi va concede Tiberiu să-și tunță pērul și să pōrte pileulu, atunci vom face o nuntă numai ca ea.”

„Înțelegu acum, pentru ce a grăbit așa Plancina, — elu venise cu solie dela Cesarulu, dela stăpânulu său,” dîse Agata gândurată.

Crispina mișcă puțin din cap, ca și cum s'ar îndoi despre vorbele Agatei. Dar față îi era serioasă.

„Pentru mine e chiar binevenită această întârziare a împăratulu,” încep Paulu. „Așa

îmi ajunge timpul, ca să umblu puțină încoace și încolo prin Campania acésta atât de frumoasă. Poți îngriji, bună femeie, ca să ajungă o epistolă dela mine la tribunul Velei Paterculă? Mi-am dat cuvântul, că-ți voi da de scire, pre unde petrecă.”

Ospetărița îi aduse puțină hârtie bună numită Liviană, negreă pregătită din funingine, din apă și din gumi, și o trestie, ce la un capăt era ascuțită anume pentru scrisă. Apoi se duse, ca să-și vadă de afacerile sale.

IX.

Încă înainte de ameli se întorse omul, pre care Crispina îl trimisese cu epistola. Crispina l'a condusă la Paul, care privia în grădina la nisce oșpeți, cum arunca discul. Omul nu-l aducea nici o scrisore, ci-l spuse numai cu gura, că Paterculă îi va trimite răspunsul mai târziu.

Supărat încâtva de întârzierea acésta, care-l ținea legat de casă, porci prin încăperile ospetăriei, până ajunsese în atriu. Era plin de oșpeți împărțiți în cete. Unii aruncau cubul, neuitându-și să cheme în ajutorul la fiesce care schimbare a norocului o mulțime de de. Alții numai conversa.

Când intră Paul, toți priviră spre el cu curiozitate. El însă se așeză liniștit și modest la o masă aproape de ușe și începu a privi cu oarecare interes în jur de sine. Ușa, lângă care ședea el, da în coridor și era închisă cu o perdea, carea era dată puțin în lături.

În clipita aceea cineva trecu pre lângă ușe, și lui Paul i-se păru, că-și aude numele. Dar era larmă mare în sală, și așa credea totuși, că se va fi înșelat. Își uitase de întâmplarea acésta, pre când mai multe persoane trecură pre lângă ușe. Ele erau confundate în ceva convorbire interesantă. Odată se opriră, și o voce șoptitoare duse: „N'are să i-se întimple nimica. Și-apoi e vorba numai despre soră, — numai despre ea singură, iubite Claudie!” Și pașii se depărtară erași.

Lui Paul i-se părea, că vocea asta a mai auzit-o, dar nu-și putea da samă, unde. Se ridică din locul, unde ședea, și cu totul la o parte perdeaua și pășese într-un coridor cam întunecos. Aci vede numai pre Cneișo Piso și pre soția lui. Ei stau aproape de ieșire. Dar cum pășese afară, lovesce cu piciorul de un om, ce stă ghemuit jos, și care acum sculându-se și cerându-și mil de scuse se furișează de acolo.

Paul se uită după el plin de curiozitate și apoi trece în curtea interioară și se oprește lângă fântână privind câteva clipite la jocul apei. De odată simte o mână grea, că i-se pune pre umăr. Mirat se întorce și dă cu ochii de un chipul lui cu totul necunoscut.

Străinul avea o înfățișare puternică, față largă, mare, dar regulată, ochi mari vineți, barbă desă brunetă și bine grijită. Espreșiunea chipului lui era a unui om de o bunătate înăscută, a cărui puteri trupesci s'au dezvoltat în libertate. Dar cum privia el acum, grația din ochii lui sălbăcie, necrescere și viclenie, ce stă la pândă. Preste umerii săi lași purta difera, o haină de lână albă, care era strinsă la mijloc cu un brâu. Curelele sandelor îi erau înfășurate până la geunchi pre picioarele gole.

„Mi-s'a spus, că voi avea să te întâlnesc aici,” începuse străinul.

„Cine ți-a putut-o spune?”

„Acela de-acolo,” răspuse străinul arătându în spre acela, care mai înainte fugise dinaintea lui Paul și care acum grăbindu în vârful degetelor dispăru într-un corn al curții.

„Ei bine, ce vrei dar?” întrebă Paul, vedându-se încunjurat de atâta atențiune. „Cine ești tu?”

„Cine sunt eu? Ha-ha! Numai un străin poți pune întrebarea acésta. Dar în sfârșit acésta nu împoartă acum. Aci ai o epistolă, ce mi-a dat tribunul să ți-o preda.” Și la vorbele acestea scose din sină o epistolă și i-o dădu lui Paul.

Paul desfăcu cu grije sigilul de ceară, pre care era imprimată ca o imitare a ministrului Mecena o broască. Apoi ceti:

„Nobilului Paul Emiliu Lepidus tinere, îi trimite Velei Paterculă o salutare prietinescă.

„Poți merge, unde vrei, poți să te distragi, cum vrei, numai cu singura condiție, că nopțile să le petreci totdeauna sub copacul ospetăriei lui Crispus. Grijește-ți sănătatea și să trăiești cu bine!”

„Sunt dar prizoner!” murmură Paul. „Ar trebui încă să mulțămesc, că legăturile cel puțină preste și mi-se mai largesc. Îți mulțămesc pentru solia asta,” duse el batjocoritor.

„Adevărat! Am auzit într-alt loc, că soldații te iubesc până la nebunie. Unii din ei dic, că vitejia ta de deună ar fi putut face să fie eliberat un sclav, era nu ca dintr-un liber să faci un sclav, adecă mai bine prizoneriu.”

„Îți sunt recunoscător pentru părerea cea bună, ce o ai despre mine, dar între împrejurările actuale puțină mi-e folos. Dă-mi centurion?”

„Acea chiar nu-să, dar am și eu rangul meu.”

„Ei bine, primesc mulțămitemea și fi sănătos!”

„Nu te grăbi! Ascultă-mă. În sfârșit nici nu scii, cine-să eu. Uită, înainte ta stă cel ce a învins în treizeci și nouă duce, luptate cu cei mai renumiți gladiatori, și sfârșitul tuturor acestor duce a fost mortal. Acum însă am început a îmbetrâni, și elevii mei mă suplinesc pre mine. Sunt conducătorul primei școle de gladiatori din Roma. Scii tu, ce înșamnă acésta? Scii tu, ce importanță are numele acesta mai virtuos acum, când și unul dintre senatori a luptat în șirele noastre? Bagă de samă la aceea, ce-ți spun. Va veni timpul, când și împărați se vor pogori în arenă, ca să se lupte, și tu încă ești un bun luptaci, nu întârzi a intra în șola mea, a te alipi de familia mea, — căci să scii, că eu sunt Lanista Telus.”

De l'ar fi lovit cineva pre Paul în față, ori de s'ar fi deschis o prăpastie îngrozitoare înainte lui, nu s'ar fi mâniat și mirat așa de tare, ca și cum îl făcuse să se mânia cuvintele lui Telus. Fața lui se aprinse de iritare, ochii lui schinteiau de indignare, și buzele lui tremurau de mânie.

„Ce ai cutezat, omule? Ce vorbești? Ce poștiți voi Romanilor! Și dela cine? Dela un cetățean de al vostru, crescut în Grecia, în Grecia aceea, unde chiar și sclavii se opresc dela jocuri de acelea neomenești! Și dacă voi vedeți pre un senator decădută, care își uită de sine și de vrednicia sa, po-

gându-se în cerc, — voi gândiți, că mă veți pute face și pre mine, pre nepotul unui triumvir, pre cel din urmă dintre Emilianii, ca să fiu obiect de risă pentru mulțimea lăcomă? Voi credeți, că eu am să intru în miserabila cetă de ucigași? De lături din ochii mei!”

Și la vorbele acestea își întinse pronicitoriu mâna, și vocea lui tremura de mânie.

Dar rivalul lui era vrednic de el. La cea dintâi erupțiune a furiei lui Lanista spăriat făcuse un pas îndrăpțit. Privia pre tinerele om cu atențiune înfrunându-și furia. Și cu cât îl privia mai mult, cu atâta furia lui trecea mai tare în admirare. „Pre Joe, e frumos ca un Apollo!” își gândia, apoi duse: „Scii ce, gingașule greculeț? De te apucă cu degetele acestea, te faci totă bucată. Priceput'ăi?” Și Lanista se apropie de Paul.

Dar acesta îl privește cu superioritatea liniștii. „Se poate,” răspunde flegmatic. „Cu toate acestea parcă totuși mi vine mai bine la socotă, că unul dintre voi să mă omore, decât ca să fiu unul dintre voi.”

„Pre Joe Capitolinul, — așa ceva n'am mai auzit!” strigă Telus încântat. „Tu trebuie să fi al meu, altcum liniștea acésta și acest sânge rece n'ar fi de nici un folos. Îmi lasă gura apă. — Dar spune-mi, ce e așa de înspăimântător în statul meu? Scii tu, ce și cine este un gladiator? Scii, ce face el? — Dă-mi pace! Nu scii nimica din toate acestea! Ori dă e de desprețuit bărbatul, care desprețuesce chiar și viața sa? Sau dă cumpetului, tăria voinței, predominarea și jertfrea de sine sunt însuși de desprețuit? Spune-mi, cine merge mai fără frică la luptă? Cine cade cu curaj puțin turburat? Cine învinge toate greutatele cu buzele strinse ca el, suferind cu bărbăție chinurile unei morți cumplite între risetele și batjocurile unei mulțimi însetate de sânge, care-l cântă o înfloritoare cântare funebrală? — Ți-am spus-o, tu nu te-ai gândit nici odată la așa ceva! Arată-mi omul, te întrebă erași, arată-mi bărbatul, care să cuteze a se măsura cu vre unul din noi! — Femei, cari se dau înafă dinaintea pericului, suferă adese cu eroism; bărbați, cari se luptă cu curaj în insuficiența și sgomotul bătăii, se valetă sub cutitul medicului, Unii suferă totuși ce e posibil, numai ca să prevină un pericol, ce-i amenință, — er alții mai bucură se aruncă în brațele lui. Singurul gladiator e acela, carele a ajuns și într-una și în cealaltă la deplinire! Și pentru acésta e de desprețuit? Oare pentru aceea este el surd pentru lauda, nepăsător pentru admirarea, de care are parte? Nu e pentru aceea și el om ca și alți omeni? N'are și el părinți, femei și copii, pre cari îi hrănesce cu sângele său și-l apără cu brațul său, care nu scie de frică?”

(Va urmă).

Bibliografie.

Testamentul și Literalele fundamentale ale fericitului Archiepiscop și Mitropolit gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș Dr. Ioan Vancea de Buteasa. Blăși 1892. Tipografia Seminariului gr. cat. din Blăși. Se află de vânzare la Administrația „Unirii”. Preț 10 cr., cu port postal 15 cr.

Economie.

De ale accisului. Este cunoscut, că darea de consum (accisul) pentru vin s'a mărit prin art. de lege XV din 1892. Dar în § 3 alu acestei legi se face favorul proprietarilor de vii, ca după vinul, ce nu-l vîndu, ci îl consumă acasă, să plătescă accisul mai mic. Anume: în comunele de clasa I se plătesc pentru hl. de vin 3 fl. 35 cr., pentru mustă 2 fl. 52 cr.; în comunele de clasa II pentru vin 2 fl. 69 cr., pentru mustă 2 fl. 1 cr.; în comunele de clasa III (care au mai puțin de 10,000 locuitori) pentru vin 1 fl. 35 cr., pentru mustă 1 fl. 1 cr. Fiind că în multe locuri interpretându-se fals citatul § s'a scos pentru vinul din anii trecuți accisul mai mare, și favorul s'a restrîns numai la vinul produs în anul din urmă, ministrul r. u. de finanțe prin ordinațiunea sa Nr. 63,312 a. c. a declarat, că acestu favor se estinde și cu privire la vinul din anii de mai înainte. Deci aceia, care din întâmplare — supunându, că au făcut insinuarea prescriasă în § 26 alu instrucțiunii pentru executarea Art. XV din 1892 — au plătit pentru vinul vechiu accisul mai mare decît celu prevăduț în § 3 alu numitei legi, pot să pretindă restituirea sumei, cu care au plătit mai mult.

Gunoirea pomilor. Ca pomii să ne producă fructe multe și gustoase, trebuie grijii și în specialu trebuie gunoieri. Ca gunoiera să servescă la prosperarea pomilor, gunoiul trebuie să ajungă la rădăcinile lui. Spre scopul acesta în teritoriul umbrit de corôna pomului se sapă mai multe gropi cam de 40—50 cm. afunde și de 20—30 cm. largi. În săparea gropilor să fim cu atențiune, ca să nu se vate rădăcinile pomului. În gropile acestea, săpate în formă de toleriu, se așază gunoiul. Pre calea acesta elu ajunge mai ușor în contact cu rădăcinile pomului, căreia îi subministră nutremitul de lipsă. Gropile acestea fact unu bunu serviciu și vara, căci prin ele se trage umezala ușor la rădăcina pomului. Timpul celu mai potrivit pentru gunoie sunt lunile de iernă; căci elementele nutritive ale gunoiului amestecate cu apa, ce iese din neua topită, ajung mai curînd la rădăcinile pomului, promovînd vegetațiunea. Dară gunoiera se pôte face și primăvara și chiar și vara până în Iuniu. Din Iuliu până în Octobru nu este consultu a gunoi pomii, din causă că gunoiera ar contribui la prea marea dezvoltare a mugurilor, destinați să producă în anul următoru. Fiind mugurii prea dezvoltati, nu pot să resiste frigului de iernă, și așa se strică.

Gunoitul, ce se folosesc la pomi, pôte fi naturalu ori artificialu. Ce privesc gunoiul naturalu, mai acomedat este celu de vite și de cai, care este consultu să se țină înainte de folosire astupatu într'o gropă, unde mestecat cu alte gunoie (frunze, paie etc.) și cu pămîntu să se prefacă într'unu compostu.

Curățirea pomilor. Timpul din sептэмănilor din urmă ale iernei este foarte potrivit pentru curățirea pomilor de ramii putredii și uscați și de cei de prisos. La curățire să ne folosim de unu firestreu de mână bine ascuțit, sau la ramii mai subțiri și de unu cuțit, care taie bine, și să fim atenți, ca atunci, cându depărtăm, ce e de prisos în pomu, să nu-l vătămăm. Ramii de prisos, putredii și uscați se taie chiar de lângă trunchi; și ca pomul să nu rămân rănit, locul, de unde s'au tăiat ramii, se unge cu cера de ultuit, și cine nu are cера, îl pôte unge și cu balegă de vită.

În jurul ramilor putredii și uscați de regulă se formeză mușchi. Aceștia trebuie curățiti, căci la din contră se lătesc și servesc ca locu de adăpostire pentru multe insecte stricătoare pomilor.

Unu arbore, căruia îi privesc locul slabu. În pădurile Australiei se află în mare măsură unu arbore numit „Wattle-tree”, era cu terminul botanic, „Acacia decurrens”.

Acestu arbore are însușirea de a se face și desvolta foarte bine în locu nesisos, petrosu și preste totu neproductiv. Scorța lui conține 40—50% materie de tanin. Totu odată mai slobode arborele acesta și o specie de clei acomedat pentru lipitu (gummi), prin ce îi cresce valorea. În Sidney se vînde 1/2 kg. semința de acestu acatu cu 2 dolari. Semința resare bine și după mai mulți ani, numai cât înainte de a se semăna, să se țină câtu timp în apă caldă. La noi sunt multe locuri sterile și neproductive. Ore nu ar fi bine, să se planteze cu acestu specie de acatu? Alcum și acatul nostru se face bine ori și unde. Barăm de l'ar pianta economii mai alesu pre locurile, unde sunt puține păduri; cu atatu mai virtos, că se dezvoltă curîndu, și lemnul lui este bun și de focu și de lucru.

Pentru păstrarea cartofloru contra umezelei în străinătate se întrebuițază două metode. Prima metodă constă în a înmuia cartofii vre-o câteva minute în o baie de acidu sulfuricu sau de sulfatu de aramă de 1% apă. Prin acestu procedeu se omoră ori ce urmă de bolă, dar cartofii nu se pot întrebuița la sēmănatu.

A doua metodă constă în a arunca preste cartofii prafu de varu nestinsu, care apără cartofii în contra aerului și a umidității. Cându cartofii se întrebuițază în bucătărie, se spală de varu. Prin acestu metodă se pot păstra nu numai cartofii, ci și merele, perele, prunele și alte fructe. Eficacitatea acestui procedeu nu pôte să fie îndoișă pentru nici unu productu analogu cartofilor; astfel de produse sunt sfecele, napii, morcovii etc., precum și fructele întrebuițate în economia menageră. (După Econ. Naț.)

Revista comercială a săptămănei.

După ierna destulă de aspră și îndelungată, de vre-o săptămăna avem zile de primăvară. La țară neua mai totă s'a topit. Ghița încă a început să se misce. Dunărea și alte riuri amenință cu esundare. Sēmănturile au iernat bine sub stratul celu grosu de nea.

Tirgulu de bucate din Budapesta în săptămăna trecută a fostu slabu, prețurile bucatelor au scăduțu, dară se speră că stagnarea ce se observă acum în tirgulu de bucate, va fi de durată scurtă. Grău a sosit cam la 7500 de tone, din care partea cea mai mare pentru acoperirea lipselor locale. Circulațiunea săptămănală s'a urcatu la 130.000 măji metr, plătindu-se maja m. cu fl. 7.80—8.25. Săcara a fostu puțină cercată, din care causă prețulu i-a scăduțu. S'a vindutu cam 6000 măji m. plătindu-se maja m. cu fl. 6.20—6.42. Ovășu încă s'a petrecutu mai mult decît în săptămăna precedentă (cam 5000 măji m.). S'a plătitu maja m. cu fl. 5.40—5.85 după calitate. Cucuruzu de mai multe săptămăni este în o adevărată stagnare, se plătesc maja m. cu fl. 4.70—4.72. Sēmînța de cânepă s'a plătitu m. m. cu fl. 9.25—10.—, de ină (pentru sēmănatu) cu fl. 12.75—13.—, de trifoiu de prima calitate cu fl. 76.—82.— (acesta este scutitu de tortofelu), de lufernă (curată) cu fl. 56.00—60.—, de mohoră cu fl. 5.25—6.—, de mazăriche cu fl. 6.00—6.25.

Tirgulu de rîmători dela Steiubruch a fostu bunu. S'a plătitu pentru rîmători unguresci aleși grei de 320—380 kg. 55—56 cr., bētrāni grei preste 300 kg. 50—51 cr., marfă țerānescă 49—51 cr., sērbescă 47—51 cr. la kg. curatu.

Bursa de Budapesta.

Din 23 Febr. st. n. 1893.

Renta de anră ung. 4%	116.—
“ “ hărtie “ 5%	100.—
Împrumutul căilor ferate ung.	123.75
Amortisarea detoriei căilor ferate de Ostu ung. (1-ma emisiune).	120.50
Amortisarea detoriei căilor ferate de Ostu ung. (2-a emisiune).	102.—
Bonuri rurale ung.	96.—
“ urbariale ung.	100.—

Obligățiunile desp. regalilor	102.20
Împrumutu cu premiū ung.	152.—
Losuri pentru regularea Tiseli	145.—
Renta de hărtie austriacă	99.—
“ “ argintu austriacă	98.75
“ “ auru austriacă	118.25
Losurile austr. din 1860.	167.50
“ Viena	175.—
Acțiunile banței austro-ungare	990.—
“ “ de creditu ung.	392.—
“ “ “ austr.	330.60
Obligățiunile cu câștigu ale banței ipot. ung.	132.—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și economii „Albina”.	101.—
Galbeni împărătesci	5.69
Napoleon-d'ori	9.62
Mărci 100 imp. germane	59.25
Londra 10 Livres sterlingi	121.20

Editoru și redactoru rēspundătoru:

Dr. Victoru Szmigelski.

Nr. 79—1893.

(8) 3—3

Edictu.

După ce Ioan Stoia gr.-cat. din Vestemu căsătoritu în anul 1885 mai bine de 7 ani și-a părăsit pre legiuita lui soție Ana Hășăganu gr.-cat. totu din Vestemu și nu se scie ubicațiunea aceuia, se citēză prin acesta, ca în terminu de 1 anu și 1 di să se prezente înainte subscrisulu foru matrimonialu, căci la din contră procesul divorțialu urduțu în contră-i se va pertracta și decide și în absența lui.

Dela Forul matrimonialu gr.-cat. de I. instanță alu protopopiatulu Sibiuului.

Sibiū, în 7 Februaru 1893.

Ioan V. Rusu,
protopopu.

Ad. Nr. 44—1893.

(10) 3—3

Edictu.

Fiind că Maria Pisteu născ. Trifu gr.-c. din Lodromanu de 9 ani și-a părăsit pre legiutul se bărbatu Dumitru Pisteu l. Constantinu gr.-cat. din Micăsasa, și nu se scie ubicațiunea aceuia, prin acesta se citēză ca în terminu de unu anu și o di să se prezente înainte subscrisulu Foru matrimonialu, căci la din contră procesul divorțialu urduțu în contră ei de cătră bărbatul se, se va pertracta și decide și în absența ei.

Dela Forul matrimonialu gr.-cat. de I. instanță alu protopopiatulu Blașiuului.

Blașiu în 8 Februaru 1893.

Georgiu Bărbatu,
adm. protop. președ. for. matr.

Nr. 438—1893.

(9) 3—3

Escriere de concursu.

Pentru unu stipendiū de 35 fl. v. a. din Fundațiunea „Cerculu Orăștiei” se escrie prin acesta concursu cu terminul până în 15 Martie st. n. a. c.

La acestu stipendiū potu concurge numai acei studenți români gr.-cat., care cercetază gimnasiul român gr.-cat. din Blașiu ori vre-o academie de drepturi și sunt născuți în vre una din comunele următoare din cerculu Orăștiei, și anume: Șibotu, Orăștioara de josu, Balomiru, Binținu, Berii, Ciôra, Vinerea, Orăștioara de susu, Gridu, Ghialmaru, Casteu, Dăncu micu, Ocolisulu micu, Totia mică, Costesci, Cudșiru, Jeledinti, Ludesci, Măgura, Martinesci, Buciumu, Dăncu mare, Totia mare, Spini, Pricazu, Petriniu, Pischintu, Repășu, Romosu, Romoșelu, Sibișelulu vechiu, Serăca, Tămășesca, Tărtăria, Turdașu, Turmașu, Valdeiu, Simeria.

Concurenții se voru adressă la subscrisulu Consistoriu și au să alature la cererile lor: carte de botez, atestatu de frecuentare, și atestatu scolicu despre progresul în primul periodu respective semestru alu anulu scolicu 1892/93. Cererile, care voru sosi mai târziu de 15 Martie a. c., nu se voru luă în considerațiune.

Blașiu din ședința consistorială ținută în 7 Februaru 1893.

Ioan M. Moldovanu,
Vicariu Capitalariu.